

TEIR BÓRU BOÐ Í BÝ: 60 ÁR SÍÐAN ELDUR KOM Í »GØTUNES«

TAÐ HAVA VERIÐ NÓGVAR FRÁSAGNIR Í HESI RØÐ UM FISKIMENN, SUM
IKKI HAVA BORIÐ BOÐ Í BÝ. MEN TAÐ GJØRDU TEIR Í HESI FRÁSØGN

FRÁSØGN

Óli Jacobsen
olijacobsen@olivant.fo

Í 1955 hendi ein skipsvanlukka, sum er marran hjá einum sjómanni. Eldur kom í og ikki slapst til bjargingarbátin. Hetta hendi við »Gøtunes«. Hargarð Tvørfoss í Norðragøtu hevur greitt frá hesi hending.

Eldur í!

Eg var 18 ár, tá ið eg varð varð biðin við Gøtunes, sum var 60 tons til støddar. Skipið varð riggað av nýggjum. Alt var so nossligt umborð, øll línar var nýggj. Vit fóru av Gøtu ein sunnudag seinna part tann 11. desember. Tá ið vit vóru leysir av landi varð byrjað at egna, og egndu vit alla línuna, meðan vit sigldu vestureftir. Liðugt var at egna áðrenn midnátt. So fóru vit í koyggjuna at fáa okkum eitt slang til línar skuldi setast.

Klokkan 1 um náttina kom róp í, at eldur var í maskinrúminum, og vit vaknaðu allir við kaldan dreym. Radio-útgerðin og ravmagnið gingu fyrst fyrri. Gummibátar vóru ikki komnir umborð á skipini tá. Tað einasta, sum var av bjargingarútgerð, var ein gamal føyrskur maskinbátur uttan motor, sum stóð uppi á bátadekkinum. Eitt høgt jarnrekverk var rundanum bátin, so vit høvdu ongan møguleika at fáa hann út.

Men tað var so heppið, at ein útróðrarbátur úr Leirvík, Søkin, sum Eiríkur Justinussen fardi, sá okkum og kom okkum til hjálpar. Veðrið var hampiligt, og Søkin sigldi tætt upp undir reyvina hjá okkum. Mennirnir kundu tískil leypa av bátadekkinum og niður á gronina á Søkanum. Vit vóru nýggju menn við Gøtunes, og vit byrjaðu at leypa niður ein og ein.

Marno bjargaður av fendarar

Men tá ið sætti maður leyp, kláraði hann ikki lopið og fór í havið. Hetta var systkinabarnið, Marno Jacobsen.

Umborð á Søkanum hevði ongin korkfendari verið, men júst hettar kvøldið, meðan teir sigldu, hevði ein av manningini, Jákup Hansen, Jákup hjá Edvard, sitið og riggað til ein korkfendara og hevði spleysað enda á hann. Tað var eingin ítøkilig grund fyrri tí, og hinir av manningini høvdu hug at smílast at hesum. Men hvat ið var og ikki, so gjørdist brúk fyrri honum beinanvegin, og hann varð hongdur niður ímillum skipini at forða fyrri at skipini bóru saman. Tá Marno kom uppundan aftur, fekk hann fendaran í favnin og setti seg á hann. Soleiðis bleiv hann bjargaður.

Tá ið Marno fór í havið, mátti Søkin fara frá okkum.

Tá vóru bara Meinhard, Jákup Dam og eg eftir umborð. Eg má viðganga, at tað lötuna kendi eg meg ógvuliga

Gøtunes var upprunliga Galvur, sum hoyrði heima í Havn

Hargarð Tvørfoss var eisini við og hevur greitt frá hesi dramatisku hending

Reinhold Thomsen var skipari í Gøtunes

einsamallan. Søkin kom so inn ímót aftur, og vit vórðu allir bjargaðir. Ikki longi aftaná stóð alt skipið í ljósum loga. Eitt tað fyrsta, sum brendi var bjargingarbáturin, so tað hevði ikki hjálpt nógv at biða til skipið sakk, og báturin kanska tá kundi flotna. Við Gøtunes hendan túrin vóru: Reinhold Thomsen, Meinhard Jensen, Klæmint Isaksen, Edvard Jacobsen, Jákup Dam Simonsen, Havstreyt Petersen, Marno Jacobsen, Hargarð Tvørfoss, Martin Juul Jarnskor. Av teimum eru trýggir eftir á lívi, Martin Juul, Jákup Dam og Hargarð.

Sjófrágreiðingin

Tann 16. desember varð sjóforhoyr á sýsluskrivstovuni í Fuglafirði. Skip-

Eiríkur Justinussen var skipari á Søkanum

Marno varð bjargaður av einum nýriggaðum fendarar

arin Reinhold Thomsen varð fyrst avhoyrdur, og hann segði m.a., at »han søndag den 11. desember 1955, kl. 3 eftm. sejlede fra Gøta med m/k »Gøtunes« for at drive hjemmefiskeri. De sejlede forbi Mjóanes, gennem Hestfjord og Vågøfjord og lagde kl. 8 eftm. skibet stille ved »Trælanýpuna« for at »egna«. De begyndte kl. 11,15 (á kvøldi) igen at sejle og sejlede i et kvarter mod »Trælanípina«. Kl. 11,30 sejlede de mod Vest til Syd 1/4 Syd, og agtede at sejle således til de havde sejlet 23 sømil ud. Kl. 00,30 var afhørte og maskinmesteren oppe på dækket og afhørte stod ved rattet, da han mærkede, at det elektriske lys begyndte at dale noget ligesom drivremmen løber af dynamoen, der står i forbindelse med

hovedmotoren. Afhørte prøvede straks modstandsmåleren, men denne virkede ikke. Afhørte gik straks hen til lugarskappen, hvor han traf maskinmesteren, der var i færd med at få sig kaffe.

Afhørte anmodede maskinmesteren om at komme agter og få lyset bragt i orden, hvilket omgående blev gjort. Da de gik agter, kunne de se gennem skylightet, at der var ild i maskinrummet.

Da de kom ned gennem maskinrummet brændte der ild »tvørtur undir oljutangunum frammi í bakborð«. For at dæmpe ilden blev straks ildslukningsapparatet sat til samt 2 dåser »tørsluk« uden at kunne dæmpe ilden noget, hvorimod der opstod en kvalmende røg. Mandskabet foran på skibet blev varskoet om ildebranden, og de var straks rede til med spande at hjælpe til med slukningen. Samtidigt som mandskabet blev ved med slukningsarbejdet blev der blusset fra Gøtunes. Kort efter kom »Søkin« af Lervig til assistance, men da man frygtede, at olietankene ombord på Gøtunes hvert øjeblik kunne eksplodere, tog man mandskabet ombord i Søkin, efter at det havde vist sig umuligt at bekæmpe ilden, som snarere viste sig at gribe om sig i voldsomhed. Da man var kommet ombord i Søkin var kl. ca. 02,00.

Da inspektionsskibet ankom til stedet kl. 6-7 gik afhørte ombord i dette. Derefter kom en russisk trawler med 2 spuleslanger, men da var ilden ombord blevet så voldsom – efter nogle eksplosioner ombord – at det var umuligt at foretage sig noget.

Skiparin greiddi eisini frá, at teir royndu at kalla gøtubátin Gulenni í telefonini, men sendarin virkaði ikki.

Eftir fleiri royndir at slökkja og sleipa sakk Gøtunes kl. 2,45 seinna partin. Síðan var farið á Havnina hagar tað var komið um um 7,30 tíðina um kvøldið.

Meira enn heppið

Manningin á Søkanum varð eisini avhoyrd. Skiparin Eiríkur Justinussen greiddi frá, at teir vóru farnir til útróðrar sama dag. Tá teir høvdu siglt 1½ tíma sóu teir eitt bluss, og fóru at sigla ímóti tí. Teir tóku manningina umborð beinanvegin. Teir hildu ikki, at tað var ráðiligt at fara at sleipa.

Eirík segði annars, at tað var meira enn heppið, at teir komu fram á Gøtunes. Teir vóru nevnliga síðstir at fara til útróðrar tann dagin. Tí var einki annað skip har á leiðini. Manningin á Søkanum var: Eiríkur Justinussen, Jakku Hansen, Justinus Justinussen, Olhard Lervig, Halgrim Hansen, Berint Andreassen, Elnar Justinussen og Páll Joensen.

Hetta er so ein av søgunum um at fiskimenn bóru boð í bý, hóast tað kundi gingist nógv verri.